

Департамент культури і туризму, національностей і
релігій Чернігівської облдержадміністрації КЗ
«Чернігівська обласна бібліотека для дітей»

Роде красний,
роде наш
прекрасний...

Випуск 32

ВЕЧІРНІ РОЗДУМИ СИВОГО МАЙСТРА:

100 років від дня народження

А. М. Мордовця

ЧЕРНІГІВ-2018

УДК 016:7

Укладач: Л. М. Казакова

Редактор: Г. М. Вечерська, О. М. Волченко

Відповідальна за випуск: Т. М. Ключ

Вечірні роздуми сивого майстра: 100 років від дня народження
А.М.Мордовця: краєзнавчі дайджест-читання / Чернігівська обласна
бібліотека для дітей ; уклад. Л. М. Казакова. – Чернігів, 2018. – 22 с. –
(Роде красний, роде наш прекрасний...).

Департамент культури і туризму, національностей

та релігій Чернігівської облдержадміністрації

КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»

ВЕЧІРНІ РОЗДУМИ

СИВОГО МАЙСТРА:

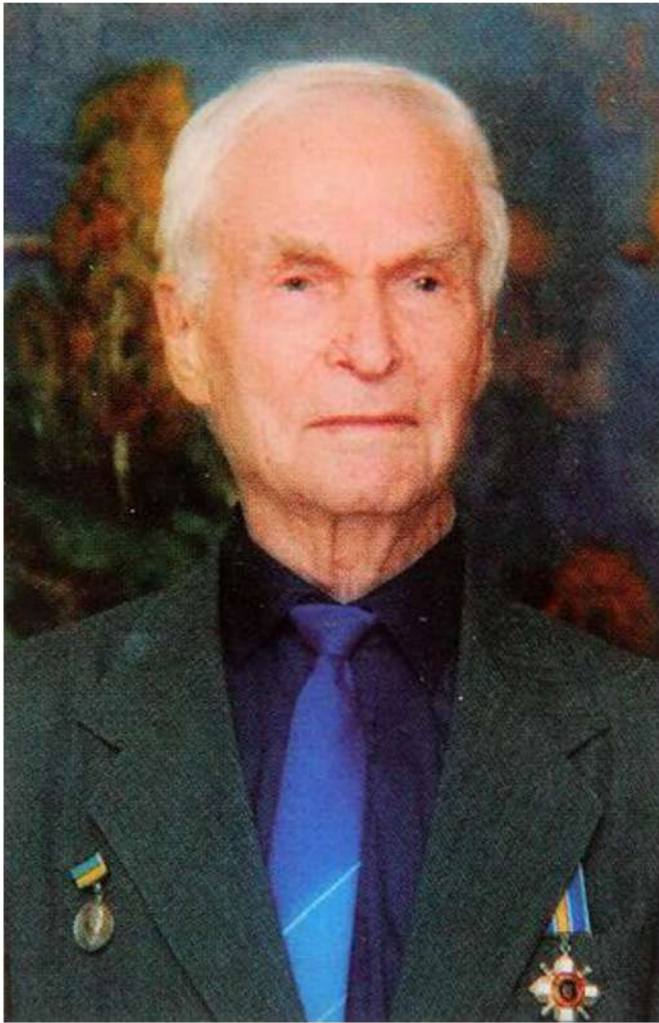
100 років від дня народження

А. М. Мордовця

(Роде красний, роде наш прекрасний...)

краєзнавчі дайджест-читання

Чернігів-2018

*Я дуже люблю творчість
Андрія Микитовича.
Надзвичайно потужний
колорит, сильна енергетика,
стільки любові до життя. Таке
відчуття, що картини писала
молода, повна сил людина,
ділиться враженнями
фотограф-аматор Лідія
Змієвська. - Я давно знайома з
його творчістю. Найбільше
люблю натюрморти*

Андрій Микитович Мордовець - один із найстаріших художників Чернігівщини, блискучий її представник, він із тих, хто формував і створював умови для розвитку місцевої школи живопису. Творчість художника доповнює й збагачує історію українського реалістичного образотворчого мистецтва.

Майстру пророкували не менше 100 років активного життя, але трагічна випадковість перервала життєвий і творчий шлях. Перервала, як кажуть його колеги, передчасно, але загибель людини, якого б віку

вона не була, завжди є передчасною, бо перепиняє життя в польоті. Андрій Микитович, попри свій поважний вік, був людиною енергійною і життєлюбною, не полишав пензля, був сповнений творчих задумів і мрій, сподівався на персональну виставку до свого 90-ліття...

Андрій Мордовець народився у 1918 році на Сумщині. Рідне село його – Куличка, що у Лебединському районі. З дитинства мріяв стати художником. З 1934 по 1939 роки навчався у Харківському художньому училищі, набував основу малюнка і живопису в майстерні В. Корбинського, першого наставника художника: « ...це він закладав у свідомість вихованців реалістичне сприйняття, відтворення натури простими засобами...». Закінчити навчання завадила війна, Андрій іде на фронт, але не забуває про творчість, збереглися начерки та малюнки того часу. Після війни у 1945-1951 рр. - навчається в Санкт-Петербурзі в Інституті мистецтва та архітектури імені І. Рєпіна, під керівництвом відомих художників Бориса Ольховського, Івана Сорокіна та Рудольфа Френца, де здобуває прекрасну художню освіту. Після закінчення інституту художник працював у студії при Військовій академії кораблебудування.

Так склалося, що в інституті Андрій Мордовець познайомився з чернігівцем Анатолієм Шкурком, до якого з часом переїхав.

«До Чернігова я прибув на початку квітня 1953 року. Старовинне місто, весняна повноводна Десна вразили мене так, що я назавжди залишився тут...», - згадував Андрій Мордовець.

Так палко, щиро і зворушливо писати про те, що оточувало його щодня, міг тільки великий життєлюб, людина безмежно закохана у рідну землю. Здається, немає такого куточка у Чернігові, який би не відтворив на полотні Андрій Мордовець. Він полюбив наш край з першого погляду і на все життя.

Розповідає друг і побратим, заслужений художник України Анатолій Шкурко:

— До Чернігова Андрій Микитович приїхав на моє запрошення. Проте тільки-но ступив на чернігівську землю, побачив наше місто, повінь на Десні, і так це все йому запало в душу, що він наступного ж дня сів у човен і почав усе це малювати. І звідтоді стільки робіт про наше місто написав. Більше з Черніговом він не розлучався. Хіба що для творчості...

Саме тоді, у 1953-му, з'явилися пейзажі та етюди "Повінь на Кордівці", "Надвечір'я", "Бузок цвіте", а вже згодом — "Чернігів будується", "Ранок за Десною", "Зима в Чернігові", "Осінь біля

Ялівщини", "Чернігівська осінь", "Весняна повінь", "Чернігів стародавній"...

Пейзажі майстра то сріблясто-прозорі, мов вода із лісового джерела, то сонячно-яскраві, соковиті і життєрадісні, то оповиті серпанком таємничості. Власне, він оспівував не тільки Чернігів, і Чернігівщина, із задоволенням малював карпатські краєвиди і для цього час від часу їздив у Карпати. У доробку майстра - низка його карпатських пейзажів, зокрема "Випав сніг", "Початок осені", "В Карпатах", "Карпатська весна", "Туман у горах" тощо. Твори єднає душевна прихильність митця до цього самотнього куточка України. Карпати – це край мальовничої природи, дивовижних народних традицій.

Процес для художника – завжди пізнання світу. Яскрава за виразністю картина «Зима» - казкові співзвуччя зачарованого лісу, проміж каміння, засипаного снігом, пробивається гірський потік. У тишу природи проникли промені сонця, народжуючи нове життя. Тема ранку особливо приваблює художника.

Інший за змістом етюд «Червоний клен» також вражає особливістю. Безпосередність виконання твору дає можливість відчувати ностальгічний, романтичний настрій. Дорога, невеличкий місток через річку – вічна філософська тема до роздумів.

Тематичні полотна майстра майже завжди автобіографічні і розкривають його причетність до проблем сьогодення. Живопис Мордовця глибоко індивідуальний, у творах розкриваються тільки добре відомі, а можливо і пережиті особисто життєві миттєвості. Ще у 1993 році художник створив «Автопортрет. 1933», а у 2001 році виконав триптих на тему голодомору.

Андрій Микитович тонко відображає тремтливі рухи життя, особливості сприйняття природи. Загалом, краєвиди рідної України є одними із головних джерел творчої наснаги художника.

Головний принцип художника полягає в тому, щоб на картині залишилось те перше сильне почуття, через яке був обраний той чи інший мотив. Кожний краєвид – радісне відкриття особливого стану і мальовничої гармонії. Тонко і зворушливо написані замріяні зимові ландшафти «Зима на Стрижні», чуттєві весняні композиції «Весна. Останній сніг», невимушені картини осені «Осінній Чернігів», яскраві літні етюди «Букові барви».

Писав художник і портрети, в яких не тільки характер, доля людини, але і стан її душі. Образи постають перед глядачем з почуттям власної гідності, впевненості, задоволення своєю справою. Особливість дитячих портретів полягає у загостренні художником уваги на доброму, ніжному ставленні до своїх маленьких героїв.

Фронтові замальовки художника 1943-45 років викликають документальний інтерес. Головна їх тема – людина на війні, життєва правда, відвертість зображеного допомагають відчутти єдину сильну мету – захист Вітчизни.

По суті, твори художника монументальні за сприйняттям і величаві за змістом. Улюблені полотна – видові пейзажі, в яких автор відчуває себе вільно, впевнено, постійно шукає нові форми вираження.

Картини, етюди художника зберігаються у багатьох музеях та приватних колекціях.

Про старійшину чернігівських художників говорять багато теплих слів. Згадують, зокрема про те, що саме завдяки йому в обласному центрі з'явилася перша виставкова зала, він першим порушив у пресі питання про те, що місцевим художникам ніде виставлятися. Андрій Микитович — великий патріот, він добре знав історію України. Про трагедію Батурина тільки нещодавно почали говорити на повен голос, а далекоглядний художник ще півтора десятиліття тому написав свою "Батуринську трагедію".

Про Мордовця згадує член Національної спілки художників України
Тетяна Федоритенко:

— Для мене, як і для багатьох художників, Андрій Микитович був взірцем скромності, працелюбності, закоханості у життя і мистецтво. Для митця дуже важливо, коли його розуміють і підтримують близькі люди. Андрію Микитовичу в цьому дуже пощастило. Дружина, донька, син завжди були його однодумцями і помічниками. Він був щасливою людиною. Саме тому, напевне, у його творчості стільки життєлюбства, світла і радості.

Останні полотна художника «Весняна повінь» та «Осінь у Олешні», помічені 2006 роком. Свіжість кольорів, бачення найголовнішого, теплі поетичні образи Андрій Мордовець втілював усе своє життя.

Андрій Микитович збирався ще жити і жити, для цього у нього були і сили, і енергія, і творча наснага, і безліч задумів. Однак усе несподівано перекреслила трагічна випадковість. Його збила машина на одній з центральних чернігівських вулиць. Кажуть, якби водій не зник з місця події, а художник вчасно отримав медичну допомогу, він би ще міг жити...

АЛЬБОМ ХУДОЖНИКА

